

Αναλυτική παρουσίαση των θεματικών ενοτήτων της ημερίδας

«ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ και συμβολή του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στο πλαίσιο της λειτουργικής αναδιοργάνωσης του ΕΟΔΥ»

17/12/2025, Συνεδριακό Αμφιθέατρο Γεωπονικού Παν/μίου Αθηνών

Κατά την πρώτη θεματική ενότητα, με τίτλο «**Μικροβιακή Αντοχή - Λοιμώξεις που σχετίζονται με Φροντίδα Υγείας**»:

- τονίστηκε ότι η μικροβιακή αντοχή αποτελεί ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα δημόσιας υγείας στη χώρα, με σημαντική αιτία την υπερβολική ή και ακατάλληλη χρήση αντιβιοτικών. Για το λόγο αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έθεσε ως στόχο τη μείωση της χρήσης αντιβιοτικών, ώστε να επιτευχθεί μείωση της επικράτησης πολυανθεκτικών μικροοργανισμών έως το 2030. Η Ελλάδα, συγκεκριμένα, παρουσιάζει από τα υψηλότερα επίπεδα κατανάλωσης αντιβιοτικών στην κοινότητα (εκτός νοσοκομείου) στην Ευρώπη. Για την ακριβέστερη και αντιπροσωπευτικότερη επιτήρηση και παρακολούθηση της συνταγογράφησης αντιβιοτικών στην κοινότητα, ο ΕΟΔΥ ξεκίνησε συνεργασία με την ΗΔΙΚΑ για άντληση και ανάλυση δεδομένων μέσω της πλατφόρμας ηλεκτρονικής συνταγογράφησης της ΗΔΙΚΑ, αποσκοπώντας στην αξιόπιστη αποτύπωση της δόκιμης ή υπερβολικής συνταγογράφησης αντιβιοτικών στην πρωτοβάθμια περίθαλψη. Τα δεδομένα αυτά θα χρησιμεύσουν στη διαμόρφωση οδηγιών και εργαλείων για τον περιορισμό της υπερβολικής χρήσης αντιβιοτικών και των συνεπειών της για την υγεία των ασθενών και την επικράτηση των πολυανθεκτικών μικροβίων ([Σ.Χατζηαναστασίου, ΕΟΔΥ](#)).
- έγινε αναφορά στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Αντιμετώπιση της Μικροβιακής Αντοχής που αποτελεί βασική στρατηγική προτεραιότητα της χώρας στον τομέα της Δημόσιας Υγείας, πλήρως ευθυγραμμισμένη με τους στόχους της ΕΕ για το 2030 και τις αρχές της Ενιαίας Υγείας. Το Σχέδιο, το οποίο αναμένεται να παραδοθεί έως το τέλος του 2025 και να υιοθετηθεί επίσημα από τα συναρμόδια Υπουργεία στις αρχές του 2026, είναι ολοκληρωμένο και επιχειρησιακό, βασίζεται σε επτά άξονες δράσης με σαφείς και μετρήσιμους στόχους και χρονοδιάγραμμα εφαρμογής έως το 2030. Αξίζει να επισημανθεί ότι κατά την πρόσφατη διεθνή αξιολόγηση της χώρας μας αναφορικά με τα συστήματα ετοιμότητας και απόκρισης από κλιμάκιο του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νοσημάτων (ECDC), του ΠΟΥ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το προσχέδιο του Εθνικού Σχεδίου έλαβε ιδιαίτερα θετικά σχόλια, επιβεβαιώνοντας ότι η Ελλάδα κινείται αποφασιστικά προς τη σωστή κατεύθυνση για την αντιμετώπιση της μικροβιακής αντοχής. ([Ε.Σταυροπούλου, ΕΟΔΥ](#))
- αναδείχθηκε ο ρόλος των εμβολίων στην αντιμετώπιση της μικροβιακής αντοχής. Με τη χρήση των εμβολίων παρατηρείται μείωση των λοιμώξεων που προκαλούνται τόσο από ανθεκτικά όσο και από ευαίσθητα παθογόνα, όπως βακτήρια και ιούς. Όταν προστατεύεται η ανθρώπινη υγεία από μια αρχική λοίμωξη, μειώνεται παράλληλα ο κίνδυνος εμφάνισης επιπλοκών, όπως οι δευτερογενείς βακτηριακές λοιμώξεις που συχνά απαιτούν αντιβιοτική αγωγή. Ως αποτέλεσμα, περιορίζεται σημαντικά η ανάγκη χρήσης αντιβιοτικών, συμβάλλοντας ουσιαστικά στην αντιμετώπιση της μικροβιακής αντοχής. ([Ξ.Δεδούκου, ΕΟΔΥ](#))
- Αναδείχθηκε η συμμετοχή της χώρας μας, δια του ΕΟΔΥ, στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα JAMRAI II το οποίο στοχεύει στον μετασχηματισμό των διεθνών στρατηγικών για την

αντιμετώπιση της μικροβιακής αντοχής μέσω της προσέγγισης της Ενιαίας Υγείας (One Health). ([Λ.Πολίτη, ΕΟΔΥ](#))

- Τέλος έγινε συνοπτική παρουσίαση συγκεκριμένου υποέργου, που χρηματοδοτείται μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το οποίο στοχεύει στην επιτήρηση της μικροβιακής αντοχής και στην πρόληψη και αντιμετώπιση των λοιμώξεων που σχετίζονται με τη φροντίδα υγείας, μέσω τριών δράσεων: ενίσχυση των Επιτροπών Λοιμώξεων των νοσοκομείων με εξειδικευμένο προσωπικό, ανάπτυξη εθνικών κατευθυντήριων οδηγιών και πρωτοκόλλων και πιλοτική εφαρμογή προγράμματος επιτήρησης φορέας κυρίως στις Μονάδες Εντατικής Θεραπείας. ([Κ.Μαραγκός, ΕΟΔΥ](#))

Στο πλαίσιο της δεύτερης θεματικής ενότητας «**Αναδυόμενα Λοιμώδη Νοσήματα (Emerging Infectious Diseases)**»:

- ο Καθηγητής ΕΚΠΑ [Σ. Τσιόδρας](#) απάντησε σε ερώτηση για το ποιο νόσημα θα μπορούσε να προκαλέσει την επόμενη πανδημία: τόνισε ότι δεν είναι δυνατόν να προβλεφθεί το ακριβές παθογόνο, υπογραμμίζοντας όμως ότι η εμφάνιση νέας πανδημίας είναι βέβαιη σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον αλληλεπίδρασης ανθρώπων, ζώων και οικοσυστημάτων. Όπως ανέφερε, η διεθνής κοινότητα, σε συνεργασία με τον Παγκόσμιος Οργανισμό Υγείας και το ECDC, εστιάζει σε παθογόνα προτεραιότητας και ενισχύει τη συνεχή ετοιμότητα μέσω επιτήρησης, εμβολίων και θεραπευτικών εργαλείων. Παράλληλα, επεσήμανε την αυξανόμενη απειλή από αναπνευστικούς ιούς, νοσήματα που μεταδίδονται μέσω εντόμων, αλλά και την πιθανότητα εμφάνισης άγνωστων παθογόνων («Νόσος Χ»). Ο ΕΟΔΥ, όπως σημείωσε, παραμένει στην πρώτη γραμμή, ενισχύοντας την επιτήρηση και τη συνεργασία με τα εργαστήρια και τους κλινικούς γιατρούς.
- Έγινε αναφορά στην αύξηση των διεθνών μετακινήσεων και την κλιματική αλλαγή, οι οποίες ευνοούν την εξάπλωση νοσημάτων που μεταδίδονται με κουνούπια, με κύρια πρόκληση για τη χώρα μας τη λοίμωξη από τον ιό του Δυτικού Νείλου, που πλέον θεωρείται ενδημική. Η Ελλάδα εφαρμόζει ολοκληρωμένο εθνικό σχέδιο δράσης με ενισχυμένη επιτήρηση ανθρώπων, ζώων και διαβιβαστών, καθώς και άμεση λήψη μέτρων σε τοπικό επίπεδο για την πρόληψη και τον περιορισμό της μετάδοσης. ([Δ.Περβανίδου, ΕΟΔΥ](#))
- Επισημάνθηκε ότι η Ελλάδα εφαρμόζει ενισχυμένο και πολυεπίπεδο σύστημα εντομολογικής επιτήρησης, με παγίδες στα σημεία εισόδου της χώρας και ειδικά μέτρα για την αποτροπή εισαγωγής επικίνδυνων ειδών κουνουπιών, όπως το *Aedes aegypti*. Η κλιματική αλλαγή και η αυξημένη κινητικότητα πληθυσμών καθιστούν αναγκαία τη συνεχή επαγρύπνηση και την προσαρμογή των σχεδίων δράσης καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ([Α.Μιχαηλάκης, Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο](#))
- Τονίστηκε ότι η φετινή περίοδος γρίπης έχει ξεκινήσει, με επικράτηση του ιού τύπου A(H3N2) και την εμφάνιση νέου υποκλάδου, γεγονός που καθιστά τον κίνδυνο μέτριο για τον γενικό πληθυσμό και υψηλό για τις ευπαθείς ομάδες, σύμφωνα με το ECDC. Ο έγκαιρος εμβολιασμός, σε συνδυασμό με την τήρηση μέτρων πρόληψης και τη συνεχή επιτήρηση, παραμένει το αποτελεσματικότερο μέσο για την αποφυγή σοβαρής νόσησης και επιπλοκών. ([Κ.Παπαδήμα, ΕΟΔΥ](#))
- Έγινε αναφορά στην εκτεταμένη αναδιάρθρωση του Εθνικού Μηχανισμού Επιτήρησης και Απόκρισης, που πραγματοποιείται από τον ΕΟΔΥ με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, με στόχο την έγκαιρη ανίχνευση και αποτελεσματική αντιμετώπιση απειλών δημόσιας υγείας. Το πρόγραμμα

περιλαμβάνει ανασχεδιασμό υφιστάμενων και δημιουργία νέων ψηφιακών και εργαστηριακών συστημάτων επιτήρησης, ενισχύοντας την ετοιμότητα σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. (Κ.Γκολφινούπουλου, ΕΟΔΥ)

- Ιδιαίτερη μνεία έγινε στο ότι ο ΕΟΔΥ, με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, αναπτύσσει ολοκληρωμένο σύστημα ετοιμότητας και απόκρισης σε απειλές δημόσιας υγείας, με εθνικό σχέδιο, σύγχρονο κέντρο επιχειρήσεων και τακτικές ασκήσεις προσομοίωσης σε όλα τα επίπεδα. (Μ.Στάμου, ΕΟΔΥ)
- Τέλος, αναγνωρίστηκε η συμβολή του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στην ενίσχυση του δικτύου εργαστηρίων Δημόσιας Υγείας, με σύγχρονο εξοπλισμό και προηγμένες τεχνολογίες μοριακής και γονιδιωματικής ανάλυσης. Παράλληλα, αναφέρθηκε η δημιουργία εργαστηρίου βιοασφάλειας επιπέδου 3, ενδυναμώνοντας την εργαστηριακή ετοιμότητα της χώρας απέναντι σε παθογόνους υψηλού κινδύνου. (Ι.Σπηλιοπούλου, ΕΟΔΥ)

Κατά την τρίτη θεματική ενότητα, «**Επιδημιολογική Επιτήρηση: νοσήματα που προλαμβάνονται με τον εμβολιασμό & ΣΜΝ**»:

- η Καθηγήτρια κ.Βάνα Παπαευαγγέλου, επεσήμανε ότι καταγράφηκαν αυξημένα κρούσματα νοσημάτων που προλαμβάνονται με εμβολιασμό στην Ευρώπη, με την Ελλάδα να αντιμετωπίζει κυρίως έξαρση κοκκύτη και περιορισμένα κρούσματα ιλαράς. Ο ΕΟΔΥ προχώρησε σε άμεση ενίσχυση της επιτήρησης, ενημέρωση επαγγελματιών υγείας και στοχευμένους εμβολιασμούς ευάλωτων πληθυσμών, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στον εμβολιασμό των εγκύων. Παράλληλα, συνεχίζεται η συστηματική παρακολούθηση και άλλων λοιμωδών νοσημάτων, στο πλαίσιο της εθνικής και διεθνούς ετοιμότητας δημόσιας υγείας.
- Αναδείχθηκε η αυξανόμενη διστακτικότητα απέναντι στον εμβολιασμό ως μία από τις σοβαρότερες απειλές για τη δημόσια υγεία, επηρεαζόμενη από την παραπληροφόρηση, την έλλειψη εμπιστοσύνης και τις ατομικές αντιλήψεις κινδύνου. Έγινε αναφορά στις στοχευμένες δράσεις του ΕΟΔΥ, όπως τα διαδικτυακά εκπαιδευτικά σεμινάρια σε όλες τις Υγειονομικές Περιφέρειες για επαγγελματίες της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και τη δημιουργία Γραφείου Εντοπισμού και Αντιμετώπισης Παραπληροφόρησης, με στόχο την ενίσχυση της εμπιστοσύνης και της εμβολιαστικής κάλυψης του πληθυσμού. (Θ.Γεωργακοπούλου, ΕΟΔΥ)
- Έγινε αναφορά στην πρώτη μελέτη του ΕΟΔΥ για την εμβολιαστική κάλυψη του παιδικού πληθυσμού, που βασίστηκε σε δεδομένα από την ηλεκτρονική συνταγογράφηση εμβολίων που εκτελέστηκαν την περίοδο 2018–2024, τα οποία παραχωρήθηκαν από την ΗΔΙΚΑ, με πλήρη συμμόρφωση στο ισχύον πλαίσιο προστασίας προσωπικών δεδομένων. Η μελέτη καταδεικνύει ότι, παρά τα υψηλά ποσοστά για βασικά εμβόλια, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές καθυστερήσεις και κενά στον έγκαιρο και πλήρη εμβολιασμό, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για στοχευμένες παρεμβάσεις ενημέρωσης, ενίσχυση της πρόληψης και συστηματική παρακολούθηση. (Σ.Βορρέ, ΕΟΔΥ)
- Επισημάνθηκε ότι τα επιδημιολογικά δεδομένα του ΕΟΔΥ καταδεικνύουν σταθερή αλλά ανησυχητική επιβάρυνση από σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, με αύξηση σύφιλης και γονόρροιας, γεγονός που καθιστά κρίσιμες τις δράσεις του ΕΟΔΥ για έγκαιρη διάγνωση, πρόληψη, ενημέρωση και πρόσβαση σε δωρεάν έλεγχο και PrEP. (Γ.Νικολοπούλου, ΕΟΔΥ)
- Έγινε μνεία στις στοχευμένες επιχειρησιακές παρεμβάσεις εμβολιασμού σε μετακινούμενους και ευάλωτους πληθυσμούς που πραγματοποιεί ο ΕΟΔΥ, με έμφαση

στην πολιτισμικά προσαρμοσμένη προσέγγιση και τη συνεργασία με τις τοπικές κοινότητες. Το 2024–2025 πραγματοποιήθηκαν χιλιάδες εμβολιασμοί σε καταυλισμούς Ρομά και δομές φιλοξενίας προσφύγων, ενισχύοντας ουσιαστικά την πρόληψη νοσημάτων όπως η ιλαρά. ([Η. Λιάντης, Κ. Μήτρου, ΕΟΔΥ](#))

Κατά την τέταρτη θεματική ενότητα, «**Ζωονόσοι, Κλιματική Αλλαγή και το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα CSN**»:

- Αναδείχθηκε το ολοκληρωμένο σχέδιο ετοιμότητας του ΕΟΔΥ για τη γρίπη των πτηνών, με συνεχή επιτήρηση, διατομεακή συνεργασία στο πλαίσιο της «Ενιαίας Υγείας», εργαστηριακή ετοιμότητα και στοχευμένη ενημέρωση του κοινού και των ομάδων υψηλού κινδύνου, διασφαλίζοντας την έγκαιρη ανίχνευση και διαχείριση πιθανών ανθρώπινων κρουσμάτων. ([Γ.Δουγάς, ΕΟΔΥ](#))
- Δόθηκε έμφαση στην ενιαία πλατφόρμα συγκέντρωσης και ανάλυσης δεδομένων από πολλαπλές πηγές, που αναπτύσσει ο ΕΟΔΥ στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος CSN (Collaborative Surveillance Network), αξιοποιώντας σύγχρονες ψηφιακές τεχνολογίες και με στόχο τη λήψη τεκμηριωμένων και αποτελεσματικών αποφάσεων δημόσιας υγείας στο πλαίσιο της προσέγγισης «Ενιαία Υγεία». ([Κ.Μέλλου, ΕΟΔΥ](#))
- Επισημάνθηκε η ανάγκη για καλύτερο συντονισμό και ταχύτερη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων φορέων στη διερεύνηση τροφιμογενών επιδημιών. Στο πλαίσιο αυτό, μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, προβλέπεται η δημιουργία νέας ψηφιακής πλατφόρμας, η οποία θα ενισχύσει την έγκαιρη ανίχνευση και την αποτελεσματικότερη αντιμετώπισή τους στο μέλλον. ([Θ.Σιδερόγλου, ΕΟΔΥ](#))
- Ο [καθηγητής Χ.Δόβας](#) επεσήμανε ότι η επιτήρηση λυμάτων αναδείχθηκε ως αξιόπιστο εργαλείο έγκαιρης προειδοποίησης και τεκμηριωμένης ενημέρωσης του κοινού, επιτρέποντας την αποφυγή τόσο του πανικού όσο και του εφησυχασμού. Προσέθεσε επίσης ότι ενισχύει ουσιαστικά την εθνική ετοιμότητα, παρέχοντας έγκαιρους δείκτες για τη δυναμική διασποράς παθογόνων και τη λήψη στοχευμένων μέτρων προστασίας των ευάλωτων ομάδων.

Στην τελευταία θεματική ενότητα, «**Ασφάλεια και προκλήσεις στην ψηφιοποίηση της Δημόσιας Υγείας**»:

- Ο [Καθηγητής Χ. Παπαθεοδώρου](#) αναφέρθηκε στο κεντρικό ψηφιακό αποθετήριο δεδομένων (data lake) για την ενοποίηση και αξιοποίηση πληροφοριών από πολλαπλές πηγές, που αναπτύσσει ο ΕΟΔΥ αναπτύσσει, μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Η νέα υποδομή ενισχύει τόσο την επιδημιολογική επιτήρηση όσο και την ετοιμότητα και απόκριση της χώρας, υποστηρίζοντας τεκμηριωμένες αποφάσεις με σύγχρονα αναλυτικά και προγνωστικά εργαλεία.
- Έγινε αναφορά στην ολιστική ψηφιακή στρατηγική, που υλοποιεί ο ΕΟΔΥ, επενδύοντας ταυτόχρονα σε σύγχρονες υποδομές, φιλικά ψηφιακά συστήματα και στην εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού. Η φιλοξενία στο κυβερνητικό cloud υγείας διασφαλίζει υψηλή κυβερνοασφάλεια, συμμόρφωση με το GDPR και αποτελεσματικότερη παροχή υπηρεσιών δημόσιας υγείας. ([Σ.Παρίσης, ΕΟΔΥ](#))
- Διευκρινίστηκε ότι η κυβερνοασφάλεια στον ΕΟΔΥ βασίζεται σε τρεις άξονες – χρήστης, σύστημα και εξωτερικές απειλές – με στοχευμένες παρεμβάσεις εκπαίδευσης και

τεχνολογικής θωράκισης, ενισχυμένες μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. [\(Γ.Γερολυμάτος, ΕΟΔΥ\)](#)

- Ο [Καθηγητής Χ. Ξενάκης](#) επικαλέστηκε διεθνή στοιχεία, σύμφωνα με τα οποία ο τομέας της υγείας αποτελεί σήμερα τον πλέον στοχευμένο κλάδο από κυβερνοεπιθέσεις, με το 92% των οργανισμών υγείας να έχει δεχθεί τουλάχιστον μία επίθεση τα τελευταία χρόνια, ενώ μόνο το 2024 παραβιάστηκαν πάνω από 276 εκατομμύρια φάκελοι ασθενών. Οι επιθέσεις ransomware και phishing, συχνά ενισχυμένες με τεχνητή νοημοσύνη, παρουσιάζουν εκρηκτική αύξηση, με σημαντικές επιχειρησιακές και οικονομικές επιπτώσεις. Απέναντι σε αυτήν τη νέα πραγματικότητα, η προστασία των δεδομένων υγείας απαιτεί μια ολιστική προσέγγιση που συνδυάζει την εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού στην κυβερνοϋγιεινή, την ενίσχυση των τεχνολογικών υποδομών και την εφαρμογή σαφών διαδικασιών και προτύπων κυβερνοασφάλειας, με αυξημένη λογοδοσία της διοίκησης σύμφωνα με το νέο ευρωπαϊκό πλαίσιο NIS2.